

FILOFOFIJA I BIOETIKA U ZDRAVSTVENOJ NJEZI

prof.dr.sc. Marija Definis-Gojanović
Klinički bolnički centar/Medicinski fakultet Split
e-mail: marija.definis-gojanovic@st.t-com.hr

važnost i intenzitet javno-moralnog raspravljanja u bioetici i medicinskom pravu

- postavljaju se bazična pitanja:
 - što je to osoba?
 - koja je vrijednost ljudskog života?
 - kako znati što je ispravno?
- etička dilema: 2 ili više pravaca ponašanja opravdavaju se nizom činjenica suprotne posljedice

4 ključna principa u etičkom djelovanju:

- princip poštivanja individualne autonomije
- princip korisnosti
- princip neškodljivosti
- princip jednakosti

Autonomija - najznačajnija vrijednost promovirana modernom medicinskom etikom:

- pojedinci moraju imati kontrolu nad svojim vlastitim tijelom,
- moraju donositi svoje vlastite odluke u svezi s medicinskim tretmanom,
- ne smiju biti sprječavani u traženju vlastitog ispunjenja

Priznanje autonomije →
rušenje medicinskog paternalizma =
promocija pacijenta od osobe koja
bezrezervno prima liječenje do partnera u
terapijskom projektu

(do prije nekoliko desetaka godina prakticiranje
medicine bilo je paternalističko)

Kakav je danas položaj zdravstvenog djelatnika u odnosu na društvo?

- nedovoljno informirana javnost o medicinskoj problematici,
- društvo koje ne vjeruje profesionalnom paternalizmu,
- odnos proizvođača i konzumenta, ozračje prodavaonice

Potrebitost obostranog razumijevanja (zdravstveni djelatnik – pacijent) i šire društvene zajednice

Moralno/etička i pravna pitanja

- **1. Reproductivna medicina**
 - a) pitanje spolnosti**
 - b) postupak s neplodnošću i nemogućnošću imanja djece**
 - c) kontrola fertilizacije**
 - d) pobačaj**
 - e) prenatalni skrining, kontrolirana trudnoća,**
 - f) genetičke informacije.**

Moralno/etička i pravna pitanja

- **2. Medicinska praksa**
 - a) povjerljivost, dostupnost podataka**
 - b) nemarnost i nesavjesnost**
 - c) pristanak na liječenje, liječenje bez pristanka**

Koja je budućnost informiranog pristanka?

- racionalni pristanak ili samo razumijevanje

Moralno/etička i pravna pitanja

- **3. Zdravstveni resursi i dileme u liječenju**
- **pitanje selektivne distribucije:**
globalna distribucija, alokacija nacionalnih resursa

Najšire prihvaćen kriterij selekcije je određen medicinskom korisnošću!

Moralno/etička i pravna pitanja

- **4. Liječenje u starosti**
- **što činiti kada gerijatrijski pacijent odbija liječenje?**

Nejasna granica između kompetentnosti i nekompetentnosti u starijoj dobi!

Moralno/etička i pravna pitanja

- **5. Smrt**
 - a) dijagnoza smrti**
 - b) donacija organa i transplantacija**
 - c) tijelo kao vlasništvo**
 - d) medicinska uzaludnost ili
ne-produktivno medicinsko
liječenje**
 - e) eutanazija**

Moralno/etička i pravna pitanja

- **6. Istraživanja i eksperimenti**
 - a) biomedicinska humana istraživanja (pitanje pristanka, nadoknade za štetu)**
 - b) istraživanja na djeci, fetusima i embrijima**

Moralno/etička i pravna pitanja

- **7. Psihijatrijska pitanja**
 - **prisilno liječenje**
 - **kontrolirano liječenje**
 - **prisilni prijem**
 - **mentalno bolesni i kaznena djela**
 - **umanjena odgovornost**

na području medicine pravna intervencija kasni
→ negativni učinci za društvo

- zdravstveni djelatnici izloženi kaznenim prijavama, građanskim tužbama i stegovnim postupcima
- nesavršenost medicinske znanosti, nedostaci općeprihvaćenih pravila liječenja, nemogućnost njihove primjene na konkretnog bolesnika česti su izvor pogrešaka
- problem timskog rada!

Tehnološki razvoj medicine → nespremni zakonski akti = deklaracije, rezolucije, preporuke.....